

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyně JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobců: A. D.
 jménem svým a svého nezletilého dítěte:
 A. D.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, IČ 00007064
 odbor azylové a migrační politiky
 Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. září 2019, č. j. OAM-434/ZA-ZA11-ZA21-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 9. 2019, č. j. OAM-434/ZA-ZA11-ZA21-2019 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- I. Žalobkyně napadla žalobou podanou dne 1. 11. 2019 rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „žalovaný“ nebo „správní orgán“) ze dne 27. 9. 2019, č. j. OAM-434/ZA-ZA11-ZA21-2019, kterým jí ústřední správní orgán neudělil

mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Žalobní argumentace

2. Dle žalobkyně jsou v jejím případě dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 až § 14a zákona o azylu, přičemž tyto důvody sdělila správnímu orgánu věrohodnou výpovědí a podložila listinnými důkazy. Zejména nesouhlasí, že by jí v zemi původu nehrozilo pronásledování. Správní orgán k tomuto závěru došel v důsledku nedostatečně zjištěného skutkového stavu, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností a nezákonností. Své obavy z návratu do vlasti žalobkyně formulovala konzistentně a v pohovoru k podané žádosti uvedla, že o mezinárodní ochranu žádá ze zdravotních důvodů na straně syna, který je psychicky nemocný. Rovněž odkázala na výpovědi k předchozím žádostem o mezinárodní ochranu. Hlavním důvodem k opuštění vlasti byla snaha zabránit únosu jejího nezletilého dítěte.
3. Žalovaný v rozhodnutí nesprávně identifikoval důvody pro podání žádosti žalobkyně, když uvedl, že tvrzeným důvodem je obava žalobkyně o zdraví jejího nezletilého dítěte. Žalobkyně však odkázala na výpovědi k předchozím žádostem o mezinárodní ochranu. K tomu uvedla, že hlavním důvodem k opuštění země byla snaha zabránit únosu nezletilého dítěte. V důsledku tohoto pochybení zůstalo tvrzení žalobkyně ohledně nebezpečí únosu jejího dítěte pouze v rovině náznaku určitého vážného a za určitých okolností zcela relevantního azylového důvodu. Žalovaný se ale tímto tvrzením nikterak nezabýval, nezjistil skutkový stav ve věci k tomuto důvodu a takový postup neodůvodnil.
4. Je tak zřejmé, že žalovaný nedostatečně a nepřezkoumatelně identifikoval důvody pro podání žádosti žalobkyně, přičemž správná detekce důvodů žádosti je naprosto zásadním předpokladem pro zjištění skutkového stavu.
5. Nepřezkoumatelnost se projevuje ve vztahu ke všem bodům výroku, neboť vzhledem k naznačenému nebezpečí únosu připadají v úvahu jak azylové důvody dle § 12 písm. a) i b) zákona o azylu, tak i důvody pro udělení doplňkové ochrany. Dále došlo k nesprávnému a nepřezkoumatelnému posouzení možnosti udělit humanitární azyl, popř. doplňkovou ochranu dle § 14 a § 14a písm. b) a d) citovaného zákona z důvodu zdravotního stavu nezletilého syna, kdy zjištění ohledně nedostupnosti zdravotní péče byla pouze obecná a neindividuální. Rovněž nebylo vzato v potaz, že psychické problémy syna jsou spojeny s jeho traumatickými zážitky ze země původu, což zakládá důvodný předpoklad, že v případě návratu se jeho stav podstatně zhorší. Neléčení jeho psychických problémů v České republice pak nemůže být argumentem, jelikož toto tvrzení bylo učiněno týden po příjezdu do země a v době rozhodování již mohla být situace jiná. Žalovaný se vůbec nezabýval nejlepším zájmem nezletilého dítěte, tento nijak nedefinoval a ani neodůvodnil přiměřenost svého rozhodnutí směrem k nejlepšímu zájmu nezletilého dítěte. Přičemž právě tento musí být dle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte „*předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány.*“
6. Konstantní judikatura Evropského soudu pro lidská práva dovozuje propojenost čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a čl. 8 Úmluvy, a to např. v rozsudku ze dne 8. 11. 2016, č. 56971/10, (El Ghatet proti Švýcarsku), ve kterém dovodil, že nejlepší zájem dítěte musí

být středobodem úvah rozhodujícího orgánu a důležité je precizně formulované odůvodnění zacílené na posouzení nejlepšího zájmu dítěte.

7. V případě návratu do vlasti by došlo k takovému zhoršení zdravotního stavu syna, že by byl naplněn standart mučení či jiného nelidského a ponižujícího zacházení. Je tak dán důvod pro udělení jak humanitárního azylu, tak i doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Není sporu, že nejlepším zájmem nezletilého dítěte žalobkyně je být ve stabilním prostředí, ve kterém mu nehrozí žádné nebezpečí a kde mu bude poskytnuta odpovídající lékařská péče.
8. Závěrem žalobkyně uvedla, že vycestování jí a jejího syna by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky a je tak dán důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný vyjádřil nesouhlas s obsahem žalobních námitek, jelikož nedokládají namítaná porušení zákonných ustanovení. Žalobkyně označila za jediný důvod své žádosti zdravotní stav syna a přání, aby se vyléčil a současně projevila zájem odjet do Německa, kde se syn léčil u psychiatra. Do Německa se opakovaně a svévolně vracela. Navzdory tvrzeným obavám však během pobytu v Zastávce se synem žádného lékaře nenavštívila, ač si je po konzultaci s psychiatry evidentně vědoma potřeby jeho dlouhodobého léčení a systematické péče o něj. Upnutí žalobkyně pouze na péči v Německu se nejeví jako zodpovědný a smysluplný krok v okamžiku, kdy je vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky.
10. K namítané nemožnosti návratu a léčby syna v Arménii žalobkyně uvedla pouze to, že syn má negativní zážitky z Arménie a že léčba jeho problému tam není na takové úrovni, jako v Německu. Dle žalovaného bylo žalobkyni poskytnuto dost prostoru k tomu, aby uvedla veškeré relevantní skutečnosti, což i sama potvrdila. Nynější námitky jsou tak dle žalovaného nepřipadné. Že svá sdělení považovala žalobkyně za dostatečné, nelze přičítat k tíži žalovaného. O tom svědčí i judikatura Nejvyššího správního soudu, např. usnesení ze dne 24. 7. 2015, č. j. 3 Azs 215/2014-35, kde je uvedeno: *„Žadatel o mezinárodní ochranu tedy musí ve své žádosti uvést skutečnosti, z nichž dovozuje, že mu svědčí některý z důvodů pro její udělení (rozsudek ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63), a musí rovněž unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby (rozsudek ze dne 29. 5. 2009, č. j. 4 Azs 83/2008-69).“*
11. Žalovaný rovněž odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2018, č. j. 4 Azs 206/2018-31. *„Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 Azs 1/2011-82, vysvětlil, že „obecně platí, že povinnost správního orgánu zjistit úplně a přesně skutečný stav věci je limitována tvrzeními žadatele o mezinárodní ochranu (...). Jinak řečeno, pokud osoba žádá o udělení mezinárodní ochrany, musí před správním orgánem uvést všechny skutečnosti a důvody, pro které tak činí. Nejvyšší správní soud rovněž také vyslovil, že ze žádného ustanovení zákona o azylu, ani z jiného právního předpisu, nelze dovodit, že by správní orgán měl povinnost sám domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činit příslušná skutková zjištění. Pokud tedy žalovaný umožnil během správního řízení stěžovateli sdělit všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je mezinárodní ochrana obvykle poskytována.“*

12. Nadto žalovaný připomíná, že ve správním spise jsou založeny zprávy o psychiatrické péči v zemi původu, ze kterých plyne, že tato je dostupná, se kterými měla žalobkyně možnost se seznámit. Ve svém žalobním podání je však nedovedla objektivně zpochybnit.
13. Správní orgán se tvrzeními žalobkyně zabýval meritorně, z hlediska příslušných jednotlivých ustanovení zákona. Odmítá, že by v důsledku postupu byla žalobkyně nebo její syn zkráceni na svých právech. S respektem k nejlepšímu zájmu dítěte žalovaný odkazuje na shora uvedená sdělení žalobkyně, dokládající její snahu o návrat do Německa a rezignaci na kontaktování syna zdejšími specialisty.
14. Žalovaný má za to, že jeho závěry korespondují s konkrétními okolnostmi případu a jsou patřičně odůvodněny. Žalobkyně mělo možnost se s podklady pro rozhodnutí seznámit dne 5. 9. 2019, případně se k nim vyjádřit, ovšem ta tak neučinila.
15. Závěrem žalovaný zdůraznil, že neshledal překážky pro zdárnou integraci žalobkyně a jejího syna v případě návratu do Arménie. V tom směru odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Azs 67/2018-29. *„Nejvyšší správní soud v tomto směru předesílá, že z článku 3 Úmluvy o právech dítěte nelze v žádném případě dovodit, že by měly smluvní státy povinnost udělit mezinárodní ochranu každému dítěti, které o ní požádá. Žalovaný rovněž odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2019, č. j. 8 Azs 255/2018-73.*
16. Žalovaný trvá na správnosti napadeného rozhodnutí a navrhuje žalobu zamítnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak usoudil následovně.
18. Ze skutkových okolností projednávané věci je zřejmé, že dne 7. 5. 2019 podala žalobkyně jménem svým a svého nezletilého dítěte žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 13. 5. 2019 žalobkyně sdělila, že je státním příslušníkem Arménie, vyznává arménskou apoštolskou církev a není, ani nikdy nebyla, politicky angažovaná. Její nezletilé dítě je rovněž arménské národnosti a vyznává arménskou apoštolskou církev. Z Arménie vycestovala žalobkyně dne 26. 11. 2016 letecky z Jerevanu přes Varšavu do Prahy. Po příletu se vydala automobilem do Hamburku, kde požádala dne 27. 11. 2016 o azyl. V červnu 2017 byla v rámci dublinského řízení transferována do České republiky. V září 2017 se opět vydala do Německa, aby tam požádala o azyl. Dne 12. 7. 2018 byla zpět transferována do České republiky, odkud po nějaké době znovu odjela do Německa. Tam pobývala až do posledního transferu uskutečněného dne 7. 5. 2019. Vyjma Německa a České republiky žalobkyně nikdy nepobývala na území žádného státu Evropské unie. O mezinárodní ochranu žádala v letech 2017 a 2018 v České republice a v letech 2016, 2017, 2018 v Německu. Jmenovaná je zdravá, její nezletilý syn má psychické problémy, se kterými se léčí.
19. Dne 30. 7. 2019 byl s žalobkyní veden pohovor, v průběhu kterého vyjádřila nesouhlas s provedením pohovoru s jejím nezletilým synem, a to z důvodu jeho psychických problémů. Tyto obtíže byly důvodem jejich svévolného opuštění pobytového střediska, kdy synovi nebyla zajištěna odpovídající péče. Po návratu do České republiky se stav

syna rapidně zhoršil, po návratu do Německa byl natolik vystresovaný, že se pokusil o sebevraždu, což vyústilo v jeho měsíc a půl trvající hospitalizaci. K otázce, proč psychické problémy syna žalobkyně nezmínila již v řízení o předchozí žádosti v roce 2018, tato uvedla, že obtíže syna zmínila. Během pobytu v Zastávce žalobkyně s nezletilým synem žádného lékaře, vyjma povinných vyšetření, nenavštívila, a to z důvodu řízení se radou německého psychiatra, aby komunikace mezi dítětem a lékařem probíhala mezi čtyřma očima, bez přítomnosti tlumočníka. O nutnosti hospitalizace syna po příjezdu do Prahy v červnu 2017 žalobkyně dle svého tvrzení mluvila při pohovoru konaném dne 30. 6. 2017.

20. Za hlavní důvod opuštění země původu žalobkyně uvedla snahu zabránit únosu jejího nezletilého dítěte, v důsledku kterého začaly jeho psychické obtíže. Doklady pro vycestování ze země zařídil žalobkyni bratr, další osoba pak měla za úkol rodinu dovézt do Německa. Ohledně potíží s únosem syna žalobkyně sdělila, že od posledního řízení v roce 2018 nedošlo k žádné změně. V případě návratu do vlasti se žalobkyně obává, aby se syn znovu nepokusil o sebevraždu, neboť jeho potíže pramení z pobytu v Arménii. Dle jejího názoru by léčby schizofrenie syna nebyla v Arménii možná vůbec, nebo alespoň ne v takové míře.
21. Po přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
22. Předně soud upozorňuje na rozpor hlavního důvodu opuštění země původu mezi odůvodněním rozhodnutí žalovaného a záznamu o pohovoru. Na straně 6 napadeného rozhodnutí žalovaný uvádí: *„Jejím jediným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je zdravotní stav jejího syna.“* Toto konstatování však není nikterak podloženo pohovorem vedeným s žalobkyní, která na otázku: *„Zdravotní stav mladšího syna byl tedy hlavní důvod Vašeho odjezdu z Arménie?“*, uvedla: *„Důvodem opuštění země bylo to, abych zabránila únosu dítěte A.-mladšího syna. V důsledku pokusů o jeho únos se dítě velmi leklo, bylo vystrašené. Toto bylo startem jeho psychických potíží. V Německu se to pak projevilo.“* Ani z rozhodnutí samotného není patrné, jak k takovému závěru žalovaný dospěl.
23. Druhou z vad v postupu správního orgánu při zjišťování okolností relevantních pro rozhodnutí o udělení nebo neudělení azylu krajský soud spatřuje ve skutečnosti, že na uvedené konstatování žalobkyně o únosu syna nebylo žalovaným přímo reagováno, kdy bezprostředně další otázky pohovoru se dotýkaly pobytu žalobkyně a jejich synů v Německu. Drobným náznakem možného rozvinutí problematiky únosu syna je dotaz na vývoj nebo změnu této situace. Po sdělení žalobkyně, že tato od posledního pohovoru žádné změny nezaznamenala, se žalovaný k tomuto tématu již nevrátil.
24. K tomuto postupu krajský soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015-54, dle kterého: *„Jedním ze znaků azylového řízení je důkazní nouze na straně žadatele, který běžně nemá k dispozici dostatečné podklady k tomu, aby zcela prokázal svůj azylový příběh. Věřohodná výpověď žadatele je proto dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby. Pokud má správní orgán ohledně předestřenému příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57). Z uvedeného vyplývá, že správní orgán musí dát předně žadateli při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby mohl předestřít podrobně svůj příběh, a to včetně detailů, které jsou často důležitým*

vodítkem pro posouzení věrohodnosti žadatele. Pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité rozpory, musí mít žadatel možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srovnej přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007-55) Při samotném hodnocení věrohodnosti žadatele pak správní orgán mimo azylový příběh žadatele, u kterého posuzuje míru detailu, specifickou příběhu a jeho vnitřní soudržnost, bere v potaz informace poskytnuté jinými svědky a další externí informace jako například zprávy o zemi původu.

25. Z protokolu o pohovoru ze dne 30. 7. 2019 je zřejmé, že se žalovaný při pohovoru omezil jednak na zjištění, že důvodem opuštění země byl únos syna, jednak na zjištění, že ve věci nenastala od posledního pohovoru žádná změna. Takový postup vyústil v závěr v odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde žalovaný na straně 8 uvádí: „*Správní orgán konstatuje, že žadatelkou prezentované jednání vůči ní a jejímu nezletilému dítěti nedosáhlo svou intenzitou úrovně mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, přičemž správní orgán nedospěl k závěru, že by takové nebezpečí jmenované či jejímu nezletilému dítěti hrozilo v případě jejich návratu do vlasti.*“
26. Krajský soud postrádá ve správním spisu detailní skutková zjištění ohledně tvrzeného únosu. Jestliže byla tato dostatečně zjištěna již v předchozích azylových řízeních, měly být dřívější protokoly o pohovoru založeny v dotčeném správním spisu. Jestliže ne, měla být problematika únosu syna žalobkyně během pohovoru konaného dne 30. 7. 2019 dostatečně rozvedena a v souladu s uvedenou judikaturou měl být dán prostor k podrobnému představení azylového příběhu žalobkyně. Tak se ovšem nestalo, přičemž soud považuje za vhodné upozornit, že nejde pouze o jediný případ odkazu na dřívější pohovory, kdy však nebylo možné skutečnosti posoudit, neboť tyto protokoly nejsou součástí předloženého správního spisu a nejsou ani nikterak zmíněny v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Mimo okolností únosu jde např. i o vylíčení zdravotních potíží a hospitalizace syna žalobkyně nebo jejich psychických obtíží.
27. Z výše uvedeného vyplývá, že žalovaný nezjistil skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), proto krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je třeba zrušit pro vady řízení ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a vrátit věc žalovanému v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem soudu v tomto rozsudku vysloveným (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

28. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyni, které by jinak v souladu s uvedeným ustanovením právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože ji v řízení žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li

poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 21. srpna 2020

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně